

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae

Schnorrenberg, Anno

Coloniae, 1740

Titulus XVI. De Iis, qui Sacris & minoribus Ordinibus constituti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62040](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62040)

rum invocatione, Reliquiarum veneratione, & Imaginum sacro usu tollatur, omnis turpis questus eliminetur, omnis denique lascivia vitetur, ita ut procaci venustate imagines non pingantur, nec ornentur, Sanctorum celebratione & Reliquiarum visitatione homines ad commestationes & ebrietates non abu-

tantur, quasi festi dies in honorem Sanctorum per luxum & lasciviam agantur.

510. Parochus omnium reddituum Ecclesie inventarium conficere, eos non distrahere, nec cum anticipatis solutionibus elocare debet. De juribus parochialibus & obligationibus Parochorum in administratione Sacramentorum infra.

TITULUS DECIMUS-SEXTUS.

DE

lis, qui in sacris & in minoribus Ordinibus constituti.

Quæres primo. Quid significat Diaconus? R. "Levitæ ex nomine Authoris vocati. De Levitæ vi enim Levitæ exortæ sunt, à quibus in Templo DEI mystici Sacramenti ministeria explebantur. Hi Græcè Diaconi, Latine Ministri dicuntur; quia sicut in Sacerdote consecratio, ita in Diacono ministerii dispensatio habetur." *Can. Cleros. 1. §. Levitæ. dist. 21.*

Quæres secundo. Quis Author Diaconatus? R. Ipse Christus; hic enim Ordo est Sacramentum, & omnia Sacramenta ab ipso Christo per se & immediatè sunt instituta. Probat ex Concilio Florent. quod postquam dixit Ordinem esse Sacramentum, ejusque materiam & formam explicasset, ponit exempla in Ordine Sacerdotii, Diaconatus, Subdiaconatus. Et Concilium Tridentinum Sess. 23. can. 2. 3. & 6. *Si quis dixerit in Ecclesia Catholica non esse Hierarchiam*

Divinam ordinationem institutam, que constat ex Episcopis, Presbyteris, & Ministris, anathema sit.

Nec obstat can. Dominus. 25. dist. 93. Ibi enim solum dicitur Christum non ordinasse ita Diaconos, sicut ordinavit Episcopos & Presbyteros; ex illo enim non sequitur, quod Christus Diaconatum non instituerit, quia Christus Sacramentum Confirmationis instituit, & tamen nullum confirmasse legitur.

Quæres tertio. Quæ materia & forma Diaconatus? R. In hac determinanda Theologi in quatuor partes divisi sunt: 1ma. S. Bonav. & Scotus volunt materiam Diaconatus esse solam manuum impositionem, & formam verba Episcopi: *Accipe Spiritum Sanctum ac robur adversus Diabolum & tentationibus ejus in Nomine Domini.*

2da sententia dicit præter manuum impositionem traditionem stocæ super hu.

humerum sinistrum cum his verbis: *Accipe stolam candidam de manu Domini, & traditionem Evangelii cum verbis: Accipe potestatem legendi Evangelium tam pro vivis, quam pro defunctis in Nomine Domini.*

3ta manu impositioni addit solam Evangelii traditionem.

4ta solam Evangelii traditionem cum verbis proportionatis sufficere contendit.

Quæres quarto. Quæ Diaconi solemnitates & officia? *Re. 1mo.* Diaconus debet esse talis, qui sperat DEO juvante se continere posse. *Can. quicumque. 3. dist. 77.* Et quamvis ab initio Ecclesiæ propter defectum cœlibum ad ministeria sacra idoneorum Conjugati ad Diaconatum admissi fuerint. *Can. Diaconi. 8. dist. 28.* continentiam tamen promittere debebant. *Can. 1. dist. 27. can. 1. dist. 31. cap. conjugatus. 5. de convers. Conjugator.*

2do. Antiquitus ordinandus in Diaconum 25. annos habere debebat. *Can. placuit. 5. can. Episcopus. 6. dist. 77. can. nemo. 2. dist. 78.* Juxta *Clement. generalem. de etat. & qualit.* anni 20. sufficiebant, modò post *Trid.* anni 23. requiruntur. *Trid. sess. 23. de reform. cap. 12.*

3^{tio}. Debet esse in minoribus probatus, & quæ ad exercendum Ordinem pertinent, instructus. *Trid. l. c. cap. 13.*

4to. Primum & primarium Diaconi officium est Sacerdoti sacrificanti assistere & ministrare, oblationem ad altare deferre. *can. perlectis. 1. dist. 25.* Evangelium predicare ex Episcopi, Prælati vel alterius habentis ad munus illud jurisdictionem licentia. *can. in sancta. 2. dist. 92.* Cum licentia Episcopi solemniter bapti-

zare. *can. Diaconos. 13. dist. 93.* Et in necessitate absente Episcopo & Presbytero minùs solemniter baptizare. *Gloss. in cit. can. Diaconos. verb. necessitas. can. constat Baptisma. 19. de consecrat. dist. 4.* Ex mandato Episcopi Eucharistiam administrare.

Quæres quinto. Quale nomen & officium Subdiaconi? *Re.* Subdiaconus Latine, Græcè Hypodiaton dicitur, quasi subministrans Diacono. *cit. can. Cleros. dist. 21.* Ex quo patet officium Subdiaconi; debet enim calicem & patenam ad altare deferre, Diacono tradere, ei ministrare, urceolum quoque aquæ & mantile tenere, Episcopo, Presbyteris & Diaconis pro lavandis ante altare mabus aquam præbere. *can. perlectis. 1. dist. 25.*

Quæres sexto. Quæ ætas & substantialia Subdiaconatûs? *Re. 1mo.* Antiquitus sufficiebant anni viginti. *can. Subdiaconus. 4. dist. 77. cit. Clement. ult. de etat. & qualit.* Anni decem & octo: Hodie requiruntur viginti duo. *Trid. sess. 23. de reform. cap. 12.* Nec ad Subdiaconatûs Ordinem promoveri debet, nisi post lapsum anni à postremi gradûs Ordinum minorum susceptione, nisi necessitas, vel Episcopi judicio aliud exoptulet Ecclesiæ utilitas. *Trid. l. c. cap. 11.*

2do. Conveniunt ferè Theologi, substantialia Subdiaconatûs videlicet materiam consistere in traditione calicis vacui cum patena supposita ab Episcopo, formam esse: *Videte, cujus ministerium vobis traditur, ideo vos admoneo, ut ita vos exhibeatis, ut DEO placere possitis.*

Quæres septimo. An Subdiaconatûs

Q 3

Ordo

Ordo sacer? *q.* Olim talis non fuit, *can. nullus, 4. dist. 60. can. quicumque, 3. dist. 77. junct. Gloss. verb. Subdiaconus.* Nec habebat annexum votum continentiae, quod Ecclesia Ordinibus sacris sub præcepto annexuit *cap. unic. de voto in 6.* Licet enim Ecclesia neminem absolute ad continentiam cogere valeat, eò quòd res sit meri consilii. *can. integritas, 13. caus. 32. q. 1.* Potuit tamen Ordini sacro, quem confert, apponere conditiones & leges illi convenientes, *Gloss. in cap. conjugatus. de convers. conjug. verb. continentiam.* Porro votum continentiae modò annexum esse patet *ex can. de iis, 5. dist. 28.*

Quæres octavo. Quid circa primam tonsuram observandum? *q.* Sequentia: *1mo.* Minoribus Ordinibus præmittenda prima tonsura. *cap. cum contingat, 11. de atat. & qualit. junct. gloss.* quæ est sacra caremonia, per quam aliquis ab Episcopo ad Statum Clericalem suscipitur. *2do.* Illa danda est ab Episcopo. *can. 1. dist. 69. 3tio.* Eà initiari non debet, qui Sacramentum Confirmationis non suscepit, *Trid. Sess. 23. de reform. cap. 4.* Non est tamen de necessitate Sacramenti, ut Sacramentum Confirmationis primæ tonsuræ vel Ordinibus præmittatur. *S. Th. in suppl. q. 35. a. 4. 4to.* Tonsurandus septennio major esse debet. *cap. nullus, 4. de temporib. ordinat. in 6. junct. gloss. verb. infans. 5to.* Tonsurandus debet scire fidei rudimenta, item legere & scribere, *Trid. loc. cit. 6to.* Prima tonsura & Ordines minores non sunt conferendi, nisi iis, qui sincerum videntur habere affectum in Statu Clericali per-

manendi, *Trid. loc. cit.* Quamvis, qui eos susceperunt, ad majores Ordines ascendere, vel in Statu Clericali permanere non obligentur. *7imo* demùm. An prima tonsura sit Ordo, & consequenter Sacramentum, à Christo institutum, vel an caremonia Ecclesiastica ab ipsa Ecclesia introducta, gravis est controversia Canonistas inter & Theologos, Pro sententia affirmativa Canonistarum est *1mo.* *Can. Cleros. dist. 21. & can. perlectis. dist. 25.* Ubi inter Ordines Psalmistæ fit mentio. *In cap. cum contingat, de atat. & qualit. dicitur: Per primam tonsuram juxta formam Ecclesiæ datam, Ordo Clericali confertur.*

2dum Fundamentum. Sub vocabulis Ordo, Ordines, ordinare absolute prolatis prima tonsura quoque intelligitur. Sic dum *Trid. Sess. 23. de reform. cap. 8.* decernit, ut unusquisque à proprio Episcopo ordinetur, id etiam de prima tonsura procul dubio est intelligendum.

3tium Fundamentum. Primam tonsuram initiati beneficiorum Ecclesiasticorum capaces sunt, juxta *Trid. loc. cit. cap. 6.* quorum Laici, qui Ordinem non habent, incapaces existunt. *cap. ex literis. 6. de transact. cap. in Ecclesia, 2. de institut.*

Fundamentum Theologorum negantium est, quòd *Trident.* sepe semper primam tonsuram à minoribus Ordinibus distinguit, ut *Sess. 23. de reform. cap. 4.* ubi agit de prima tonsura, & *cap. 5.* ubi de minoribus Ordinibus tractat; ergo distinctionem inter primam tonsuram & Ordines minores aperte intinuat. *Ibid. cap. 6. Nullus primam tonsuram initiatus aut etiam in minoribus Ordinibus constituitur.*
ibid.

ibid. cap. 10. Tonsuram vel Ordines minores conferre. ead. Sess. de Sacram. Ordin. cap. 2. "Ut in ordinatissima Ecclesia dispositione plures & diversi essent ministrorum Ordines, qui Sacerdotio ex officio deservirent, ita distributi, ut qui jam Clericali tonsurâ insigniti essent, per minores ad majores ascenderent." Utraque sententia conciliatur, si dicatur Canonistas loqui de Ordine improprie dicto, in quantum scilicet est gradus quidam in ministeriis Ecclesiasticis: Theologos de Ordine proprie dicto, in quantum est Sacramentum, & characterem exprimit.

Quæres nono. Quot sunt Ordines minores? R. Sunt quatuor: Ostiariatus, Lectoratus, Exorcizatus, & Acolythatus. Omnes esse Sacramenta docet S. Thom. in 4. dist. 24. a. 1. q. 3. Habentes hos Ordines matrimonium contrahere possunt, si ad superiores Ordines pro- vehi non velint, attamen beneficiis, si quæ antè habuerint, sunt privandi. *cap. 1. cap. quod à te. 3. cap. diversis. 5. de Cleric. conjug.* Non obstat *can. Lectores. 8. dist. 32.* "Lectores, cum ad annos pubertatis venerint, cogantur, aut uxores ducere, aut continentiam profiteri." Quia verbum: *Cogantur*, idem significat, quod *moneantur*. Nec *can. Presbyteri. 9. dist. 34.* Presbyteri, Diaconi, Subdiaconi vel deinceps ducendi uxores licentiam non habent, quia ly *deinceps* non ad inferiores Ordines, sed ad superiores, ut Archipresbyteratum, Episcopatum &c. est referendum.

Quæres decimo. Qui Ostiarii? R. Sunt Janitores, qui januis templi præficiun-

tur. *Can. Cleros. 5. Ostiarii. dist. 21.* Materia hujus Ordinis est clavium Ecclesiæ traditio: Forma: *Sic agite, quasi reddaturi DEO rationem pro iis rebus, quæ his clavibus recluduntur. can. Ostiarius. 19. dist. 23.* Officium Ostiariorum est, sacras Aedes custodire, aperire & recludere, Fideles recipere, Infideles & excommunicatos prohibere, & ingressos expellere. *can. perlectis. dist. 25.*

Quæres undecimo. Qui Lectores? R. Qui ex officio in Ecclesia sacras Lectiones legunt. Materia hujus Ordinis est codex, ex quo lecturi: Forma: *Accipite, & estote relatores Verbi DEI, habituri, si fideliter & utiliter impleveritis officium, partem cum iis, qui Verbum DEI ministraverunt ab initio. can. Lector. 18. dist. 23.* Officium est: Lectiones clarè & distinctè pronuntiare, & ea, quæ dixerunt Prophetæ, populis annuntiare. *cit. can. perlectis. can. non liceat. 3. dist. 92.*

Quæres duodecimo. Qui Exorcista? R. Exorcista Latine dicitur adjurans vel increpans. *cit. can. Cleros.* Eidem pro materia traditur liber exorcismorum sub hac forma: *Accipe & commenda memoria, & habeto potestatem imponendi manus super energumenum sive baptizatum, sive catechumenum. can. Exorcista. 17. dist. 23.* Eorum officium est expellere Dæmones ex energumenis vel Dæmone obsessis. *cit. can. perlectis.* Exorcismus est: Dæmonis adjuratio, quæ non solum circa corpora obsessâ exercetur, verum etiam circa obsessâ per peccatum vel infidelitatem animas. *can. ante viginti. 55. de consecrat. dist. 4. can. sicut nostis. 62. ibid.*

Quæ-

Quæres ultimo. Qui Acolythi : *Re.* Acolythus Latine sequens dicitur, eò quòd sequatur Subdiaconum, illique ministret, vel aliter Ceroferarius dicitur, eò quòd ipsius sit ferre candelabrum cum cereo, quem etiam accendit. *cit. can. Cleros. §. Acolythi.* Materia hujus Ordinis est 2plex: Ceroferarii traditio cum

hac forma: *Accipe Ceroferarium cum cereo, ut sciatis vos ad accendenda Ecclesia luminaria mancipari in Nomine Domini.* Et traditio urceoli cum his verbis: *Accipite urceolum ad suggerendum vinum & aquam in Eucharistiam Sanguinis Christi in Nomine Domini. can. Acolythus. 16. dist. 23.*

TITULUS DECIMUS-SEPTIMUS.

DE

ORDINATIONIBUS.

Ordinatio est Personæ Ecclesiasticæ consecratio, per quam gratia & potestas obeundorum Ecclesiasticorum munerum seu officiorum Ordinis confertur. Hanc materiam in

tres sphaeras divisimus, acturi §. 1mo. de eo, qui Ordines conferre potest. 2do de iis, qui ordinari possunt. 3tio de qualitatibus Ordinandorum.

§. Primus.

DE

Eo, qui Ordines conferre potest.

Quæres primo. Quis ordinare potest? *Re.* Hoc proprium Episcoporum est officium. *can. perlectis. dist. 25. Concil. Trident. Sess. 23. de Sacram. Ordin. cap. 4. & can. 7.* Ordinandi potestas in characterè Episcopali fundatur, ideoque nec per privationem, nec degradationem, nec per ipsam mortem auferri potest; si enim Episcopus consecratus à mortuis resurgeret, absque nova ordinatione Ordines conferre posset.

Quæres secundo. Quæ requiruntur in Episcopo, ut ordinare valeat? *Re.* Ut in ordinatione character & executio officii conferatur, duo in ordinante Episcopo requiruntur: 1mo dignitas Episcopalis. 2do jurisdictione Episcopalis, quæ non sit renuntiata, nec per censuram suspensa. *cap. fin. de ordinat. ab Episcop. qui renunt.* Ut conferatur character Ordinis, sufficit dignitas Episcopalis, sive quòd sit Episcopus consecratus.

Quæ-